

کهن‌الگوی موقعیت در منظومه سعادت‌نامه نظام‌الدین استرآبادی

واژگان کلیدی

* کهن‌الگوی موقعیت

* تولد دوباره

* سعادت‌نامه استرآبادی

زینب نوروزعلی* zeynab.noroozali65@yahoo.com

دکترای زبان و ادبیات فارسی

چکیده:

نقد کهن‌الگویی از رویکردهای جدید نقد ادبی است که بر اساس آرای روان‌شناس معروف سوئیسی کارل گوستاو یونگ بنا شده است. در این نوع نقد به مطالعه و بررسی کهن‌الگوهای اثر پرداخته و نشان می‌دهند که چگونه ذهن شاعر و نویسنده، این آرکی‌تایپ‌ها را که محصول تجربه‌های مکرر بشر است و در ناخودآگاه جمعی بشر به ودیعه گذاشته شده جذب و آنها را به شیوه‌ای سمبلیک و تمثیلی به نمایش گذاشته است. هدف این مقاله بررسی مفاهیم کهن‌الگوی موقعیت در سعادت‌نامه نظام‌الدین استرآبادی است. سفر از مفاهیم مهم عرفان و به تبع ادبیات عرفانی است و سعادت‌نامه نیز در ظاهر مبین یک دوره سفر درونی اما در معنی نشان دهنده سیر و سلوک در عالم عرفان و معنویت است. در این مقاله نگارنده تلاش می‌کند با محور قراردادن موقعیت‌های کهن‌الگویی و جست‌وجوی واژه‌های سفر، طلب، عزیمت، تشریف، بازگشت و مرگ و تولد دوباره در سعادت‌نامه، به تحلیل اشعار پرداخته و نشان دهد که چگونه شاعر توانایی چون استرآبادی توانسته در بیان اندیشه‌ی والای خود از این کهن‌الگوها بهره گیرد. نتیجه مطرح شده به روش کتاب‌خانه‌ای به شیوه تحلیلی‌توصیفی در نتیجه بیان شده است.